

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 6670-02-15

ניתנה ביום 20 באפריל 2015

המבקש

PHENGCHUEMNADAN THOTSAPHON

-

המשיבה

צופיה רובינשטיין

המשיבה הפורמאלית

מדינת ישראל

בשם המבקש – עו"ד שי ורד ועו"ד שלמה חבה

החלטה

השופטת לאה גליקסמן:

1. לפני בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית הדין האזורי בנצרת (סע"ש 41588-06-13; השופטת אורית יעקבס), שבה נקבע כי על המבקש לפעול ולהציג ייפוי כוח מאומת על פי סעיף 130(1) לפקודת הראיות.

הרקע לבקשה

2. המבקש, עובד זר מתאילנד, הגיש בחודש יוני 2013 תביעה בקשר לזכויות המגיעות לו, לטענתו, בגין עבודתו אצל המשיבה, בתקופה שמיום 5.7.2002 עד יום 29.9.2007.

3. כפי העולה מהחלטת בית הדין האזורי, ביום 22.9.2010 חתם המבקש על ייפוי כוח כללי, הן בנוסח עברי והן בנוסח תאילנדי, לעורכי הדין ממשרדו של בא כוחו, עו"ד שי ורד; חתימתו של המבקש אושרה הן על ידי עו"ד דמירטי יונוב והן על ידי עורך הדין והנוטריון התאילנדי מר Bayon Klihom; ביום 24.4.2013 אישר עורך הדין התאילנדי מר Bayon Kilhom כי המבקש חתם מרצונו החופשי על ייפוי הכוח האמורים בעברית ובתאילנדית; חתימתו של עורך הדין התאילנדי אושרה ביום 26.4.2013 על ידי פקיד משרד החוץ התאילנדי; ביום 30.4.2013

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 6670-02-15

אישר קונסול ישראלי בשגרירות ישראל בבנגקוק את חתימתו של פקיד משרד החוץ התאילנדי על האישור מיום 26.4.2013.

4. בהחלטת בית הדין האזורי מיום 4.11.2013 נקבע כי די במסמכים המפורטים בסעיף 3 לעיל כדי להספיק לשם מתן האפשרות למבקש לתבוע את המשיבה באמצעות עורכי דין ממשרדו של שי ורד.

5. על החלטה זו של בית הדין האזורי הוגשה בקשת רשות ערעור. בערעור שנדון לאחר מתן רשות ערעור נקבע כך:

א. על פני הדברים, מבחינה עקרונית, הדין שצריך לחול לגבי ייפוי כוח לעו"ד מטעם עובד התובע את זכויותיו, צריך להיות זהה לדין הכללי לעניין ייצוג עו"ד את לקוחו בתביעה רגילה בבית משפט.

ב. לאור האמור, הדברים דלעיל נכונים גם כאשר מדובר בייפוי כוח של לקוח לעורך דינו שנחתם מחוץ לישראל.

ג. לגבי ייפוי כוח של לקוח לעורך דינו שנחתם מחוץ לישראל חלים סעיפים 30 - 33 לפקודת הראיות.

ד. בנסיבות המקרה שלפנינו, אין למעשה מחלוקת בין הצדדים כי לא קיים סעיף 30(2) לפקודת הראיות לעניין הקיום בכתב עם חותמת של הנוטריון הציבורי וזאת לטענת ב"כ התובע (המשיב) מהטעם שבתאילנד אין מוסד של נוטריון ציבורי ומחליפו זה שירות החוץ התאילנדי לפי הנחיות משרד החוץ הישראלי.

ה. ברור שלא ייתכן מצב שלקוחות תאילנדים יישארו ללא ייצוג כאשר אין באפשרותם למלא את הוראות סעיף 30(2) לפקודת הראיות לעניין הנוטריון הציבורי.

משאלה הם הדברים, ומשמדובר בשאלה עובדתית הראויה להתברר בבית הדין האזורי ואין לפנינו התשתית העובדתית הנדרשת אזי יש להחזיר אליו לבירור שאלת ייפוי הכוח כפי שניתן לב"כ המשיב.

בית הדין האזורי יחליט לעניין תוקף ייפוי הכוח בהתאם לאמור לעיל, לאור הוראות פקודת הראיות ואופן יישומן (סעיפים 32 - 30 לפקודה) ותוך התעלמות מסעיף 33 לחוק בית הדין לעבודה, היינו על בית הדין האזורי לבחון עובדתית את טענות ב"כ המשיב לגבי היעדר האפשרות

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 6670-02-15

לקיים את הוראת סעיף 2)30 לפקודת הראיות בתאילנד, ולשקול מה המשמעות המשפטית של היעדר האפשרות האמורה (ככל שתוכח) והאם יש מקום לחלופה שוות ערך ואם כן מהי".

6. בהתאם לפסק דינו של בית הדין הארצי, קיים בית הדין האזורי דיון בעניין ייפוי הכוח, שבו נשמעה גם עמדת המדינה. על פי בירור שנערך על ידי משרד החוץ, לא קיים מוסד של נוטריון ציבורי בתאילנד. עמדת המדינה הייתה כי ייפוי הכוח והאישורים שעל גביו שהמציא המבקש אינם עונים על הדרישות המוגדרות בסעיף 2)30 לפקודת הראיות; חתימת הקונסול על חתימת פקיד משרד החוץ התאילנדי היא בהתאם לסעיף 33(א)2 לפקודת הראיות, כי חותם או חתימה פלונית הם חותמתו וחתימתו הרשמיים של הפקיד הנחזה כבעל החותם או החתימה. אין באישור שנתן קונסול ישראל בתאילנד כדי להעיד על תוכנו, מעמדו המשפטי של המסמך, או שרשרת האימותים שקדמו לחתימתו של פקיד משרד החוץ התאילנדי. בביצועו של הקונסול אימות חתימה לא חלה עליו חובה ואין הוא מצופה לבדוק את שרשרת האימותים על המסמך והאם בוצעה באופן תקין, אלא אך ורק לבדוק את תקינות החותמת האחרונה אותה הוא מאמת כדרישת הסעיף.

7. כפי שעולה מהחלטת בית הדין האזורי ומפרוטוקול הדיון מיום 11.9.2014 ב"כ המבקש הצהיר כי **"ביחס לתיק הספציפי אין בעיה שנפעל לפי סעיף 1)30, אבל בגלל שזה לא ענין פרטני כי כולם יראו את פסה"ד, אין ספק כי חלק מהתובעים שיידרשו להגיע לבנקוק לקונסול זה יגרום לכך שהם לא יוכלו להגיש תביעה".** כמו כן הצהיר ב"כ המבקש כי **"מרבית התובעים שאנו מייצגים מתגוררים בחבל איסאן חלקם מרוחקים במרחקים של בין 4-6 שעות מבנקוק. דווקא במקום שכן יש נציגויות של הנוטריונים התאילנדים".** כן טען ב"כ המבקש כי פעולה על פי סעיף 1)30 לפקודת הראיות תיצור **"עומס בלתי אפשרי על השגרירות עצמה".**

8. **החלטת בית הדין האזורי:** בית הדין האזורי הבהיר כי מהחומר שלפניו עולה שאין מוסד של נוטריון ציבורי בתאילנד. בית הדין האזורי קבע כי אין להתעלם מהאפשרות העומדת לפני המבקש בהליך זה לקיים את סעיף 1)30 לפקודת הראיות, דהיינו לחתום על ייפוי כוח לפני נציג דיפלומטי או קונסלורי ישראלי. בהתייחס לטענתו של ב"כ המבקש כי אין מדובר בעניין פרטני וכי לתובעים

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 6670-02-15

אחרים יהיה קשה לפעול בהתאם לסעיף 130(1) לפקודת הראיות קבע בית הדין האזורי שנוכח העובדה שהמבקש בהליך זה יכול לפעול בהתאם לסעיף 130(1) לפקודת הראיות, אין מקום דווקא בעניינו (או "על גבו") של המבקש לעכב את בירור תביעתו, כדי שתינתן החלטה שיהיה בה, אולי, לסייע לתובעים פוטנציאליים אחרים; מעבר לשאלת האינטרס של המבקש הספציפי עולה גם שאלת הטרחתה של המשיבה, הנתבעת בבתיק זה, דהיינו מדוע היא צריכה להידרש לשאלה עקרונית שאינה הרת גורל לתובע שממולה. לאור האמור, קבע בית הדין האזורי שבכל הנוגע למבקש בהליך זה עליו לפעול בתוך 60 יום על פי סעיף 130(1) לפקודת הראיות, כאשר על באי כוחו לגרום לכך שבייפוי הכוח שיוגש יהיה גם ברור מי המעסיקה כנגדה מייפה המבקש את כוחם של עורכי דינו להגיש את התביעה.

בית הדין האזורי הוסיף כי יש לאזן בין הרצון לאפשר לעובדים זרים לתבוע את מעסיקיהם גם לאחר שעזבו את הארץ לבין הצורך להגן על המעסיקים, שגם הם לעתים נמנים עם אוכלוסיות שניתן להגדירן כחלשות; כמו כן, יש להתחשב גם בכך שהמעסיק נדרש למאמצים רבים ולהוצאות ניכרות כדי להתמודד עם התביעה של העובד הזר, במיוחד עת היא מוגשת בחלוף שנים לא מעטות לאחר סיום קשר העבודה; אין להעמיד את נוחות העובד התובע כשיקול הרלוונטי היחיד, במיוחד שכעקרון הוא יצטרך לטרוח ולהגיע לישראל ולו לשיבת ההוכחות; נוכח הצורך לאזן בין זכויות העובדים הזרים לבין זכויות המעסיקים, מקום בו ניתן לפעול בהתאם לחלופה הקיימת בסעיף 130(1) לפקודת הראיות, לרבות במקרים בהם על התובע לנסוע כמה שעות לשם כך, יש לפעול בהתאם לחלופה זו ולא לדון בשאלה האם דרך מסוימת של הגשת ייפוי כוח יכולה להוות תחליף לסעיף 130(2) לחוק; רק באותם מקרים בהם קיום החלופה של סעיף 130(1) לפקודת הראיות הוא בלתי אפשרי או כרוך בקושי בלתי סביר, וגם האפשרות לקיים את סעיף 130(2) לפקודת הראיות לא קיימת, יש מקום שתובע ינהג כפי שנהג המבקש, אך זאת תוך הקפדה על כך שבייפוי הכוח שיגיש העובד התובע יהיה ברור מי המעסיק אותו הוא תובע, ותוך הקפדה על כך שלא יהיה פער בן כמה שנים בין המועד בו חתם העובד על ייפוי הכוח לבין המועדים בהם נחתמו האישורים שניתנו בקשר לייפוי הכוח. במקרה כזה, ייחשב הדבר כחלופה אפשרית לקיום הדרישות שבסעיף 130(2) לפקודת הראיות.

החלטה זו של בית הדין האזורי היא מושא בקשת רשות הערעור שלפניי.

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 6670-02-15

בקשת רשות הערעור:

9. המבקש טוען בבקשת רשות הערעור כי בית הדין האזורי קבע (ובצדק) כי האופן בו פעל המבקש להגשת ייפוי הכוח מהווה חלופה שוות ערך לסעיף 30(2) לפקודת הראיות, ובנסיבות אלה לא היה מקום להורות למבקש להגיש ייפוי כוח נוסף המקיים את הוראת סעיף 30(1) לפקודה; החלטת בית הדין האזורי היא החלטה רוחבית, ובאה "לדלל את תביעותיהם של מהגרי עבודה תאילנדים שחזרו למולדתם לתבוע את מעסיקיהם לשעבר בישראל", ופוגעת בזכות הגישה לערכאות של העובדים הזרים; נוכח האמור עניינה של בקשת רשות ערעור זו חורג ממתחם הסכסוך הפרטי שבין הצדדים לבקשה זו, ונוגע לכלל ההתדיינויות שבין מהגרי עבודה שעזבו את הארץ לבין מעסיקיהם לשעבר.
10. אין כל בסיס לקביעה שלפיה על המבקש לפעול קודם על פי סעיף 30(1) לפקודת הראיות ורק אם לא יצלח אזי עליו לפעול על פי סעיף 30(2) לפקודת הראיות. כמו כן, בית הדין האזורי התעלם מן החלופה הנוספת בסעיף 30(1) לפקודת הראיות, לפיה ניתן להגיש את ייפוי הכוח בהצהרה שבכתב של עד אימות, שאושרה על ידי נציג דיפלומטי או קונסולרי ישראלי. קביעת בית הדין האזורי שלפיה על כל תובע להתייצב לפני הקונסול הישראלי באופן אישי מחמירה ומקימה חסם לגישה לערכאות.
11. די בקיומה של חלופת שוות ערך לסעיף 30(2) לפקודת הראיות כדי לאפשר למבקש לנהל את תביעתו, ואין לחייבו להמציא ייפוי כוח בהתאם לסעיף 30(1) לפקודת הראיות.
12. הוראות סעיפים 30 - 31 לפקודת הראיות באות להקל על הגשתם כראייה של מסמכים וייפויי כוח שנערכו בחו"ל, ואין בהן כדי למנוע הגשתם של המסמכים כראייה בכל דרך כשרה אחרת. נוכח החשיבות של זכות הגישה לערכאות, כל דרך כשרה אחרת – היא ראויה.
13. בית הדין האזורי שגה בקביעתו כי נסיעה בת 8 – 12 שעות אינה טרחה בלתי סבירה למי שמבקש לתבוע את מעסיקו לשעבר, וכי הכבדה על מהגרי עבודה להגיש את תביעותיהם, ובכלל זה לאמת את ייפוי הכוח, היא האיזון הראוי והנכון בין אוכלוסיית מהגרי העבודה לבין אוכלוסיית החקלאים בישראל. איזון

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 6670-02-15

זה אינו רלוונטי לסוגיית זכות הגישה לערכאות. לכל אדם יש זכות לתבוע, וככלל אין לאדם זכות שלא להיתבע.

14. בקביעת בית הדין האזורי כי רק במקרים בהם קיום סעיף 30(1) לפקודת הראיות בלתי אפשרי או קשה מנשוא או בלתי סביר תתאפשר קיומה של חלופת שוות ערך של סעיף 30(2) לפקודה, יש כשל לוגי, שכן לשם הוכחתה יידרשו ראיות, עת לכאורה אין לתובע מייצג, והוא יידרש לקיים את סעיף 30(1) לפקודת הראיות בתצהיר שיוגש לאימות הטענות העובדתיות.

15. בית הדין האזורי לא הבחין בין שאלת הקבילות לבין שאלת המשקל. על אמיתות תוכנו של ייפוי הכוח יכול בית הדין הנכבד לעמוד בשלב ההוכחות.

16. החלטת בית הדין האזורי אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות משפטית ראויה שלא להציב מכשולים בדרכם של מהגרי עבודה המבקשים לממש את זכויותיהם מכוח משפט העבודה. שלילת החלופה שוות הערך לסעיף 30(2) לפקודת הראיות או התנייתה בתנאים תגרום לשלילת זכות הגישה לערכאות של מהגרי עבודה או תגביל אותה. מדיניות זו היא בלתי ראויה גם נוכח העובדה שאוששה בדו"חות שנערכו על ידי גופים שונים, שלפיהם מהגרי העבודה בענף החקלאות לא מקבלים את השכר והזכויות המגיעות להם על פי החוק.

הכרעה:

17. לאחר בחינת הבקשה וכלל החומר שבתיק, הגעתי לכלל מסקנה כי דין בקשת רשות הערעור להידחות, אף מבלי להידרש לתגובת הצד שכנגד.

18. אקדים ואומר כי בניגוד למשתמע מטענות ב"כ המבקש, בית הדין האזורי לא קבע כי יש עדיפות לחלופה על פי סעיף 30(1) לפקודת הראיות על פני החלופה על פי סעיף 30(2) לפקודת הראיות, שכן אין חולק כי לא התקיימו הוראות סעיף 30(2) לפקודת הראיות. השאלה שעמדה לפני בית הדין האזורי היא אם יש מקום לאפשר הגשת ייפוי כוח באמצעות חלופה לסעיף 30(2) לפקודת הראיות. מקובלת עלי גישתו של בית הדין האזורי, כי נוכח העובדה שקיימת אפשרות לקיים את אחת החלופות שבסעיף 30 לפקודת הראיות, אין מקום לבחון אם התקיימה חלופה של סעיף 30(2) לפקודת הראיות. כמו כן, לא היה מקום לקיים דיון עקרוני תיאורטי בשאלה אם במקרה הנדון התקיימה חלופה ראויה להוראת סעיף 30(2) לפקודת הראיות.

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 6670-02-15

די באמור לעיל כדי לדחות את בקשת רשות הערעור, ואין צורך להידרש בפירוט לטענותיו האחרות של המבקש.

19. אוסיף, כי בית הדין האזורי לא קיבל כי במקרה הנדון התקיימה חלופה ראויה לסעיף 30(2) לפקודת הראיות, הן נוכח העובדה שלא ברור מייפוי הכוח מי המעסיקה כנגדה מייפה המבקש את כוחם של עורכי דינו להגיש את התביעה והן נוכח העובדה כי קיים פער זמנים משמעותי בין המועד בו חתם המבקש על ייפוי הכוח לבין המועד בו נחתמו האישורים.

20. בהתייחס לטענה כי בית הדין האזורי התעלם מהחלופה השנייה לסעיף 30(1) לפקודת הראיות - האפשרות להוכיח ייפוי כוח על ידי הצהרה שבכתב של עד האימות - הרי שחלופה זו לא הועלתה על ידי המבקש ולא נטען כי היא התקיימה ולכן בית הדין האזורי לא דן בה. מובן, שאין באמור בהחלטה כדי לשלול אפשרות להוכיח את ייפוי הכוח על פי חלופה זו, שכן בית הדין האזורי קבע של המבקש לפעול באופן המתיישב עם סעיף 30(1) לפקודת הראיות, ולא קבע על פי איזו חלופה בסעיף 30(1) לפקודת הראיות. עם זאת, יש לתת את הדעת לפער הזמנים בין מועד החתימה על ייפוי הכוח לבין מועד האישור של עד האמות לבין אישור הנציג הדיפלומטי או הנציג הקונסולרי.

21. אוסיף, כי זכותו של המעסיק לפני שהוא נדרש להתגונן בפני תביעה לדעת בוודאות כי העובד התובע חתם על ייפוי כוח לבא כוחו ועומד מאחורי תביעתו. לכן, אין לקבל את טענת המבקש כי ניתן לבדוק את האותנטיות של ייפוי הכוח ואמיתותו בשלב ההוכחות. אין מקום לדרוש מהמעסיק לשאת בהוצאות הכרוכות בהגנה בפני תביעה, אשר בדיעבד בשלב ההוכחות יתברר שהוגשה ללא שניתן ייפוי כוח כדין להגשתה.

22. **סוף דבר** – נוכח כל האמור לעיל בקשת רשות הערעור נדחית. הואיל ולא נתבקשה תגובה אין צו להוצאות.

ניתנה היום, אי אייר תשע"ה (20 אפריל 2015) בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

לאה גליקסמן, שופטת

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 6670-02-15